

אים) שישבו על מדוכת מחלה זו הגיעו למסקנה שממדיה של המחלה בישראל מחייבים תשומת לב מיוחדת ויש לחשוש שללא פעולות בלימה יגדלו וילכו ממדיה. עדות לכך — העליה במספר המקרים כדי 62% שחלה בשנת 1965, לעומת שנת השיא הקודמת 1964 (39 מקרים לעומת 24).

עדיין לא נקבעה תכנית מוגדרת למלחמה במחלה. נראה שבשלב הראשון מן הראוי יהיה לערוך סקר על ידי בדיקות דם של כל עדרי הבקר הגדולים (קרי הקיבוציים), בהם הסכנה מוחשית ביותר, כדי לקבוע אילו מהם עוברים נקיים מהמחלה, על מנת לנקוט בצעדים לשמור עליהם מפני הדבקה. בשלב השני יוחל בטיהור עדרים נגועים; תחילה בעדרים המושביים ואחר כך גם בקיבוציים.

ביצוע התכנית תלוי בראש וראשונה בקבלת תקציב לרכישת ציוד מעבדתי מיוחד, המאפשר בדיקות דם המוניות, וכן לתוספת כוח-אדם לשם איסוף דוגמאות הדם בשדה ובדיקתן במכון הווטרינארי. כמו כן מחייבת התכנית שיתוף פעולה ועידוד מצד הבוקרים. כמו בכל ארץ נאורה, כן גם בישראל יש בכוח המאורגן של הבוקרים לתת את הדחיפה לייזום תכנית למלחמה בליאוקוזיס הבקר.

בינתיים על הבוקרים להכיר בחשיבות מחלה זו ולהיות דרוכים לסכנות הטמונות בה לעדריהם. יש להימנע מרכישת בקר מעדר נגוע במחלה. כל שחיטה של בהמה חשודה יש לתאם עם הרופא הווטרינארי הממשלתי כדי להבטיח בדיקתה היסודית ושליחת חומרים ממנה לבדיקה מעבדתית.

ד"ר יצחק דפני

גם לגבי הממוצע השנתי של המקרים לכל 100,000 קיים השוני בין העדרים הקבוציים והמושביים. בראשונים היה הממוצע 18 לכל 100,000 לעומת 9.9 בעדרי המושבים. ממצאים אלה מתאימים לתצפיות שבחורף: גם שם קבעו שבעדרים גדולים הנגיעות בליאוקוזיס היא גדולה בהרבה מאשר בעדרים קטנים.

טבלה מס' 2 מציינת בכמה עדרים נתגלה רק מקרה יחיד משך שש השנים ובכמה עדרים אובחנו מקרים חוזרים. גם בענין זה בולט ההבדל בין העדרים הקיבוציים למושביים: בראשונים נתגלו מקרים חוזרים ב-16 מבין 64 העדרים הנגועים, ואילו במושבים — רק ביחידת משק אחת מתוך 61 הנגועים.

סוגי הבקר שנפגעו. המחלה אובחנה בארץ בכל סוגי הבקר; הרוב המכריע של המקרים נתגלה בבקר-חלב, בגזע הפריזי-הישראלי; מקרים אחדים — בבקר-בשר; 1 בפרה מגזע סנטה-גארטרודיס, 1 בפרת-עבודה גרמנית, 2 בפרות תורכיות.

גיל. 117 פרות שנפגעו היו בגילים מתקדמים; 10 מבכירות — בגיל 2—2½ שנה, 22 עגלות ועגלים מגיל חדשיים עד שנה.

שיטת האבחנה. ב-140 מבין 149 הבהמות הנגועות נמצאו שינויים ממאירים טיפוסיים של ליאוקוזיס הבקר בבדיקה שלאחר שחיטה או מוות. בתשע הפרות הנותרות היתה האבחנה מבוססת על בדיקות דם חוזרות, עם שינויים מתמידים בתמונת הדם.

פיקוח והדברה

הועדה הוואטרינארית המייעצת וכן הוועדה לבריאות הבקר (מורכבת מנציגי הבוקרים ורופאים).

הנשמה מלאכותית במשאבת-רגל

נעזרנו במשאבת-רגל למזורי-אוויר להנשמה מלאכותית בולדות שנולדו כמעט

מתים.

3 עגלים נוצלו במשקנו ע"י הנשמה כזו אחרי המלטה "יבשה".

ההנשמה נעשת אחרי טיפול רגיל של הרמת הרגליים האחוריות וניקוי הפה. לאחר מכן מכניסים את צינור האוויר לאף ונושפים. אם נוכחים שהריאות לא פועלות, צריך לסתום את הפה של הוולד ואת הנחיר הפתוח (השני).

את המשאבה אפשר להשיג בכל חנויות הספורט.

נבעת-חיים מאוחד

איתן פטרקובסקי
רעיה מנור